

înghesuie să facă parte din toate comitetele de selecție/organizare/jurizare, nu îl interesează mișcările de culise ale pionilor teatrali, nu semnează regii artistice pentru tot felul de șușe cu pretenții, nu conduce ateliere de critică teatrală, chiar dacă el ar avea – într-adevăr – ce spune la un astfel de atelier. Apoi, mi-am dat seama că, în nici un caz, nu-l pot pune în discuție alături de amatorii veleitari.

Am preferat astfel să aștept, să-mi schimb revolta pe o comodă acceptare și să rămân cu iluzia că merg înainte. N-am reușit și nu pot să o fac nici acum.

Încerc totuși, în spiritul cărții, să mă schimb și să mă distanțez de toate bâlciurile în care m-am complăcut sau cu care m-am confundat, de-a lungul anilor.

În contextul dat, *Jocul nebunilor* mi se pare o lectură obligatorie, o carte esențială, care, deși nu a fost lansată cu surle și trâmbițe, ar trebui să intre măcar în cursa pentru premiile anuale de specialitate. Este o apariție editorială care nu re-publică colaje de texte, cronici sau interviuri, fiind fascinată de principiile fundamentale ale teatralității și de teatralizarea propriului destin.

Un volum de studii culturale pentru fondarea unui spațiu extrem de important, – *theatrum interioris*, spațiu desconsiderat și nedecorat – de cele mai multe ori – din cauza ignoranței și a autosuficienței cotidiene. Forță simbolică, putere taumaturgică și de metamorfozare. Acte teatrale autentice. Sacralitate. Personaje arhetipale și modele culturale. Un labirint cu fire întinse de teatrologie, estetică, semiotică și antropologie culturală, la capătul căruia încep să se ivească auto-descoperirile cele mai secrete. O călătorie inițiativă, în fapt, deghizată cu o ironie socratică de cea mai fină calitate, într-o serie de serioase studii teoretice despre... spectacol și spectacole.

Ioana ANGHEL

O poveste a teatrului românesc

Ca orice demers critic, și cel în ceea ce privește analiza unei cărți ar trebui să fie cât mai obiectiv cu putință. E însă greu să păstrezi distanța atunci când este vorba de o carte de memorii, prin definiție un demers literar subiectiv. Și în special când este vorba de „povestea” vieții Marioarei Voiculescu, un om guvernat de pasiune și iubire pentru teatru și pentru oameni.

Am numit „poveste” cartea editată de *Fundația Camil Petrescu* și revista *Teatrul Azi* nu din dorința de a realiza o figură de stil, ci pur și simplu din nevoia de a exprima cât mai exact sentimentul ce mi l-a transmis istorisirea propriei vieți de către Marioara Voiculescu, existență ce a reprezentat o trecere prin lume aproape ireală, cu suișuri până la cer și coborâșuri până în străfundurile durerii și nefericirii. Ireală prin cariera fabuloasă a actriței, începută la paisprezece ani și terminată nepermis de timpuriu, prin viața turbulentă pe care a trăit-o, între dragostea aproape nenaturală pentru copilul său (adus pe lume la nici 17 ani) și teatrul ca scenă pentru actriță și regizoare, ca instituție înființată și guvernată de ea însăși, ca sursă de averi fabuloase caștigate și pierdute, ca pasager în Orient-Expres-ul interbelic București–Paris și retur, ireală prin frumusețea și farmecul feminin subjugator atât pentru public cât și pentru colegi de breaslă.

Obsedată de ideea dispariției – nu atât fizice, cât de uitarea ce se așterne peste existența unui creator după dispariția sa – Marioara Voiculescu a scris de-a lungul anilor, între două turnee, între un mare succes și dispariția cuiva drag, crâmpie de gânduri, de fapte, de trăiri, cu bucurie dar mai ales printre lacrimi și suspine. A scris – pentru a le-o lăsa celor ce vin după – povestea unei vieți dedicate scenei și oamenilor. Și deși a scris cu gândul că într-o bună zi memoriile îi vor fi publicate, nu a alterat nimic din ceea ce a simțit și a vrut să exprime, nu așa cum de multe ori se întâmplă cu jurnalele și memoriile în care autorii aplică o fină cenzură paginilor redactate. Nu s-a jenat să povestească despre victoriile artistice sau despre pasiunile sentimentale, nu a ascuns sila provocată de oportunism, răutate și egoism, a iubit scena și marii artiști pe care i-a întâlnit și a disprețuit micimea sufletească, lipsa de talent și de generozitate a celor ce au înconjurat-o. „În cariera mea și în viața mea niciodată nu am vorbit nici de mine, nici de succesele mele. Aceste rânduri vor fi citite poate de oameni care nu m-au cunoscut – și nu mă vor crede, dar cei din timpul meu sigur vor înțelege“.

Așa cum și-a dorit, *jurnalul* și *memoriile* sale sunt un îndrumar pentru oricine vizează să calce pe o scenă; nu e vorba însă de lecții de actorie, ci de un exemplu real de cum trebuie construită o carieră autentică și despre cum trebuie să trăiești în teatru: ce gânduri și sentimente să te gverneze, câtă tărie de caracter, voință, sudoare și dragoste trebuie să ai și să dăruiești celor din jur și mai ales publicului. „Povestea“ vieții Marioarei Voiculescu nu rămâne însă interesantă și fascinantă doar pentru slujitorii scenei, ea constituie, în același timp, un roman incitant despre lumea interbelică și postbelică a teatrului, un roman despre tipuri și tipologii umane, o radiografie a societății românești cu defectele și calitățile ei, cu istoria tulburătoare a primei jumătăți a secolului trecut.

Această primă ediție a Jurnalului și memoriilor Marioarei Voiculescu, realizată cu multă dragoste și pasiune de Florica Ichim și Oana Borș, în *Galeria Teatrului Românesc*, „deschisă“ de revista *Teatrul azi*, reprezintă o epocă a scenei românești prea repede și ușor dată uitării, oferind totodată o feerică întâlnire cu mai mult decât o actriță, cu un personaj principal al teatrului nostru. Nu pot încheia fără a da un scurt citat din finalul cărții, ce m-a impresionat mult prea puternic pentru a-l lăsa nepomenit la capătul acestor rânduri: „... Nu știu să urâsc și nu am știut niciodată. Am iertat tot – și mai mult încă – am uitat tot, și de multă vreme. Azi, sufletul îmi este pur și luminos

Jurnal. Memorii

MARIOARA VOICULESCU

ca al unui copil. Ceea ce însă nu pot uita (și îi rog și pe ceilalți) e că, în afară de a fi mamă, nu am fost decât artistă. Mi-am adorat țara și nu am vrut să o părăsesc niciodată...“ (din capitolul „Ultimele dorințe“).

Corina HERGHELEGIU

„Drama”

Numărul 1–4/2003 din revista *Drama*, editată de Uniunea Scriitorilor din România, cuprinde, așa cum ne-a obișnuit deja, un material bogat și variat, atingând sectoarele esențiale ale dramaturgiei, atât ca literatură cât și ca bază a spectacolului de teatru. Mircea Ghițulescu ne aduce în prim plan *Lumea dionisiacă a lui Mircea Daneliuc*, prezentând astfel scenariul cinematografic *Sistemul nervos*, după romanul *Marilene* al acestui cunoscut regizor, publicat în revistă.

La capitolul „Cronica ideilor dramatice”, Adrian Mihalache ne vorbește despre *Dialogul ca reprezentatie*, Ovidiu Lazăr despre *Dramaturgia cehoviană, un spital al lumii*, Marin Marian Bălașa despre *Dramele lui Picu Pătruț: între extaz biblic și comic folcloric*, iar Zoltan Schapira despre *Realismul paralel în teatrul lui Lars Noren*.

Rubrica următoare, „Cartea de Teatru”, este asigurată de Mircea Ghițulescu, Adina Șandra, Cătălina Panaitescu, Irina Budeanu și Mariana Criș.

Sub titlul „Teatrul religios”, Nicolae Mareș face un interesant portret al lui „Karoll Wojtla-Actor, dramaturg și exeget teatral” (devenit Papa Ioan Pașal al II-lea), autor al piesei: *În fața magazinului bijutierului*, al cărei text îl putem citi în paginile revistei.

Din sumar mai amintim capitolele: „Cronica ideilor dramatice”, „Interferențe”, „Teatrul amintirii”, „Interpretări”, „De la text la spectacol”, „Atelierul european de traduceri”, „Clubul Teatrelor Naționale din Europa de Sud-Est”, „Colocviul Național de Dramaturgie, Sinaia-Bușteni, iunie 2003”, „Dosar teatral”.

Ultimul capitol din revistă ne informează despre cele mai importante evenimente ale activității Uniunii Scriitorilor din România.

